

5. 2. 2013

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

## Zřízení spoluvlastnictví k obchodnímu podílu

Obchodní právo je obecně založeno na zásadě „co není zakázáno, je dovoleno“, přičemž pro obchodněprávní závazkové vztahy je obvyklá značná míra neformálnosti. Na druhé straně, v oblasti právních vztahů týkajících se interních záležitostí obchodních společností (zejm. vztahů společníků ke společnosti) je však nutné dodržovat zákonem stanovené postupy a náležitosti. Tento článek se zabývá otázkami, zda lze smluvně zřídit „spoluvlastnictví“ jenom k určité části obchodního podílu, představované jeho majetkovou hodnotou, aniž by se „spoluvlastník“ stal společníkem společnosti, a zda se na takové smluvní ujednání vztahuje § 115 ObchZ.



Obchodní podíl představuje podle § 114 odst. 1 ObchZ účast společníka na společnosti a z této účasti plynoucí práva a povinnosti, přičemž jeho výše se určuje podle poměru vkladu společníka k základnímu kapitálu společnosti (nestanoví-li společenská smlouva jinak). Z ustanovení § 114 odst. 3 ObchZ dále plyne, že jeden obchodní podíl může náležet **více osobám**. Svá práva z tohoto obchodního podílu mohou tyto osoby vykonávat jen **společným zástupcem**, přičemž na vztahy mezi těmito osobami se použijí přiměřeně ustanovení občanského zákoníku o spoluvlastnictví.

Při zřizování spoluvlastnictví k obchodnímu podílu je však nutné vzít v úvahu, že obchodní podíl je souborem majetkových a nemajetkových práv a povinností a jako **celek** představuje míru účasti společníka na čistém obchodním jmění a současně míru účasti společníka na řízení a kontrole společnosti. Nejvyšší soud ČR již ve své dřívější judikatuře konstatoval, že majetkový aspekt, popř. majetkové právo **nelze ze souboru uvedených práv vydělit jako samostatné právo**. Práva a povinnosti společníka společnosti s ručením omezeným tudíž zásadně nelze z obchodního podílu vyčleňovat a činit je samostatným předmětem právních vztahů (s výjimkou např. práva na konkrétní podíl na zisku po rozhodnutí valné hromady o jeho vyplacení).

Z těchto závěrů vycházel Nejvyšší soud ČR i ve svém rozsudku ve věci spis. zn. **29 Cdo 3581/2010** ze dne 28. února 2012, ve kterém se zabýval „smlouvou o podílovém spoluvlastnictví“ uzavřenou mezi společníkem společnosti a třetí osobou, podle níž měl být obchodní podíl ve společnosti nadále v podílovém spoluvlastnictví těchto smluvních stran. Smlouva dále předpokládala, že obě smluvní strany budou mít postavení jednoho společníka a svá práva budou vykonávat prostřednictvím společného zmocněnce (kterým byl společník společnosti). Ve smlouvě nebylo obsaženo prohlášení „nového spoluvlastníka“, že přistupuje ke společenské smlouvě, a smlouva nebyla schválena valnou hromadou společnosti (ačkoliv společenská smlouva předmětné společnosti převod obchodního podílu na jiného společníka či na třetí osobu souhlasem valné hromady podmiňovala).

Nejvyšší soud s ohledem na výše uvedené konstatoval, že nelze zřídit „spoluvlastnictví“ jenom k určité části (složce) obchodního podílu představované jeho majetkovou hodnotou, **aniž by se „spoluvlastník“ stal účastníkem společenské smlouvy** a aniž by nabýval podíl na veškerých právech a povinnostech společníka. Smlouvou, jíž je zřizováno spoluvlastnictví k obchodnímu podílu, totiž dosavadní společník převádí určitý ideální „spoluvlastnický podíl“ na obchodním podílu na budoucího spoluvlastníka, a ten se stává „spoluvlastníkem“ obchodního podílu, tj. **všech práv a povinností společníka** a jim odpovídající účasti na společnosti; stává se tedy i účastníkem společenské smlouvy. V případě podílového „spoluvlastnictví“ obchodní zákoník totiž předpokládá, že se účastníky společenské smlouvy stávají všichni „spoluvlastníci“ obchodního podílu (proto např. v ustanovení § 114 odst. 3 ObchZ určuje, že svá práva mohou vykonávat pouze společným zástupcem).

Dále Nejvyšší soud zmínil, že smlouva o podílovém spoluvlastnictví obchodního podílu se v souladu s ustanovením § 261 odst. 3 písm. a) ObchZ řídí třetí částí obchodního zákoníku a podléhá ustanovení § 63 ObchZ (neboť jde o právní úkon, jímž se mění společenská smlouva), a je na ni tudíž nutno **přiměřeně aplikovat ustanovení § 115 ObchZ**. Smlouvou o zřízení spoluvlastnictví k obchodnímu podílu totiž do společnosti vstupuje další osoba a **stává se účastníkem společenské smlouvy** (obdobně jako při převodu obchodního podílu). Ostatním společníkům proto musí být zachována práva garantovaná zákonem a společenskou smlouvou pro případ převodu obchodního podílu na třetí osobu (např. možnost ovlivnit složení společníků společností podmíněním převodu souhlasem valné hromady).

Vzhledem k tomu, že osoba nabývající spoluvlastnický podíl na obchodním podílu, se stává i účastníkem společenské smlouvy (byť společně s ostatními „spoluvlastníky“ obchodního podílu představuje pouze jediného společníka), dospěl Nejvyšší soud k závěru, že taková osoba musí ve smlouvě **výslovně prohlásit, že přistupuje ke společenské smlouvě** (§ 115 odst. 3 ObchZ). Pokud toto prohlášení ve smlouvě obsaženo není, je smlouva v souladu s § 39 občanského zákoníku **neplatná pro rozpor se zákonem**.

Nejvyšší soud na závěr doplnil, že pokud je převod obchodního podílu podmíněn též schválením valnou hromadou (viz § 115 odst. 1 a 2 ObchZ), vede **absence takového schválení k neúčinnosti smlouvy** (byla-li by tato smlouva platně uzavřena). V takovém případě by tudíž ani platná smlouva „spoluvlastnictví“ k obchodnímu podílu ve společnosti nezaložila.



**JUDr. Luboš Nevrkla, Ph.D.**,  
advokát

[Mališ Nevrkla Legal, advokátní kancelář, s. r. o.](#)

Longin Business Center  
Na Rybníčku 1329/5  
120 00 Praha 2

Tel.: +420 296 368 350

Fax: +420 296 368 351

e-mail: [law.office@mn-legal.eu](mailto:law.office@mn-legal.eu)

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | [www.epravo.cz](http://www.epravo.cz)

## Další články:

- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 29.: Jednání za s.r.o. - jednatelé](#)